

Gespreksnotitie Regio Rivierenland

- *Rondetafelgesprek Regio's*
- *12 maart 2026*

Propositie Rondetafelgesprek Regio's

Vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken – 12 maart 2026

Vooraf

Wij danken u voor de uitnodiging om deel te mogen nemen aan het rondetafelgesprek.

Wij waarderen de aandacht die de Tweede Kamer hiermee geeft aan de positie van de regio's.

De vraag óf regio's ertoe doen, is inmiddels beantwoord; de uitdaging is h   we de samenwerking tussen regio en Rijk concreet en duurzaam vormgeven.

In deze gespreksnotitie schetst Regio Rivierenland de belangrijkste kenmerken en uitdagingen van onze regio en doen wij voorstellen voor een gezamenlijke, langjarige aanpak.

Inleiding

Regio Rivierenland is het samenwerkingsverband van acht (kleine/middelgrote) gemeenten (Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel) die samen een aantal gemeentelijke taken uitvoeren (zoals WMO-Jeugd, inburgering, leerlingenvervoer en sociale recherche). Daarnaast werken wij als overheden, onder de vlag van FruitDelta Rivierenland, met ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners samen aan het versterken van de brede welvaart van een voor inwoners en ondernemers.

Groenblauw hart van Nederland dat verbindt, voedt en beschermt

Regio Rivierenland ligt centraal in Nederland, op het kruispunt van belangrijke (inter)nationale vervoerscorridors (A2, A15, Betuweroute, Neder-Rijn/Lek, Waal, Maas, Amsterdam-Rijnkanaal). Wij zijn een uitgestrekte, overwegend landelijke regio met een uniek landschap van rivieren, dijken, uiterwaarden en veerponten: het groenblauwe hart van Nederland. Ingeklemd tussen de snelgroeiende metropoolregio's Utrecht, de Randstad, 's-Hertogenbosch/Brainport Eindhoven en Arnhem-Nijmegen, staan wij voor grote opgaven die wij alleen in samenhang en met het rijk, de provincie(s), omliggende regio's en gemeenten kunnen aanpakken.

Erkenning van de regio

Wij waarderen dat de Tweede Kamer dit Rondetafelgesprek organiseert en via de unaniem aangenomen motie-Flach c.s. heeft onderstreept dat alle regio's de kans moeten krijgen "om samen met het Rijk een langjarige, gebiedsgerichte agenda op te stellen." **Daarmee is de vraag niet meer   f de regio telt, maar h   we dit concreet maken.** Wij benadrukken dat regio's geen extra bestuurslaag hoeven te worden en wij vragen dus zeker niet om m  er macht. **Wat w  l nodig is, zijn regiekracht en slagkracht om bovengemeentelijke opgaven integraal en effectief aan te pakken.**

Voorbeelden van regionale uitdagingen in Rivierenland

1. Druk van omliggende metropoolgebieden

Onze ligging tussen grote steden zorgt voor toenemende druk op wonen, mobiliteit en leefkwaliteit. De A2 is nu al dagelijks overbelast en de groei van de omliggende gebieden versterkt dit probleem. Zonder een gezamenlijke aanpak dreigen economische schade, onbereikbaarheid en afnemende leefkwaliteit.

- Wij pleiten voor een **gebiedscontract met het Rijk** waarin onder andere woningbouw, mobiliteit en leefbaarheid in samenhang en met duidelijke doelen worden vastgelegd.

2. Het groenblauwe hart van Nederland

Waterveiligheid, klimaatverandering, landbouw en natuur komen in Rivierenland letterlijk samen. Met het GroenBlauw Raamwerk Rivierenland hebben wij inzichtelijk gemaakt welke keuzes nodig zijn. Deze complexe puzzel kan niet door individuele gemeenten worden gelegd.

- Daarom is een **rijk-regioregisseur met één gebiedsteam** nodig die de schotten tussen ministeries doorbreekt en zorgt voor **integrale oplossingen**.

3. Voedselzekerheid als identiteit en opgave

Rivierenland is, van oudsher, dé vruchtbare delta van Nederland en speelt een sleutelrol in de fruit- en tuinbouw. Voedselzekerheid wordt door klimaatverandering en geopolitiek steeds urgenter. Wij dragen bij door middel van verduurzaming, innovatie (o.a. Fruit Tech Campus) en logistiek (Logistics Valley).

- Dit vraagt om **structurele ontwikkel- en investeringsruimte** voor regionale clusters, zoals Rivierenland. Zo kunnen ook wij blijvend bijdragen aan de brede welvaart van Nederland.

Verder dan de Nota Ruimte

In de nieuwe Nota Ruimte is Nederland opgedeeld in verschillende typen gebieden, waarbij Rivierenland behoort tot het type gebied dat de V van Versterken heeft gekregen. Wij zijn uitgenodigd mee te denken over dit type regio's; dat waarderen wij. Maar zoals de naam al aangeeft gaat dit traject in de kern over ruimtelijke vraagstukken. Voor Rivierenland zijn de opgaven breder: onze regio bestaat uit meer dan 80 buurtschappen, dorpen en kleine/middelgrote steden, vaak met matig tot slecht openbaar vervoer, een overwegend laagopgeleide bevolking en met grote uitdagingen op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang. Dat zijn thema's die niet uitsluitend vanuit ruimtelijk beleid zijn op te lossen, maar juist vragen om een integrale benadering waarin ook brede welvaart, onderwijs, arbeidsmarkt en vitaliteit van dorpen en kernen een plek krijgen.

Daarom pleiten wij voor een integrale langjarige agenda. Ruimtelijke keuzes zijn cruciaal, maar moeten hand in hand gaan met sociale en economische investeringen. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat Rivierenland niet alleen in ruimtelijke zin, maar ook in brede maatschappelijke zin wordt versterkt.

Op weg naar een Strategische Visie FruitDelta Rivierenland 2050

In het Adviesrapport Elke Regio Telt werd aanbevolen dat regio's zelf een kansenagenda opstellen: een langjarige agenda voor een gebiedsgerichte aanpak, met concrete doelen en investeringsrichtingen. Het kabinet reageerde aanvankelijk positief op dit idee, maar koos er later voor een beperkt aantal regio's onder te brengen in het Nationaal Programma Vitale Regio's. Daarmee viel de belofte van elke regio telt gedeeltelijk weg.

Wij hebben dit echter niet afgewacht. Geïnspireerd door de oproep in het adviesrapport zijn wij zelf aan de slag gegaan met het opstellen van de kansenagenda voor Rivierenland: onze strategische visie voor 2050. Daarin willen wij vastleggen wat langjarig nodig is om onze regio te versterken, welke keuzes wij daarbij maken, en hoe we dit samen met rijk, provincie en partners willen realiseren.

- Met de (unaniem door de Kamer aangenomen) motie-Flach c.s. is er nu dé kans om deze regionale kansenagenda te verbinden met het Rijk. Zo leggen wij de basis voor een gezamenlijke en langjarige aanpak, waarbij onze regio niet alleen meepráát, maar ook concreet bijdraagt aan oplossingen die ons land als geheel versterken.

Brief minister Rijkaart

De (unaniem) aangenomen motie-Flach c.s. markeert een belangrijk (politiek) moment: ook regio's die buiten nationale programma's vallen, moeten de mogelijkheid krijgen om samen met het Rijk te werken aan een langjarige, gebiedsgerichte agenda. In zijn brief van 19 december 2025 onderschrijft minister Rijkaart dit uitgangspunt en geeft hij aan dat "elke regio telt" en "dat ook deze regio's recht hebben op een aanspreekpunt en structureel contact met het Rijk".

Tegelijkertijd laat de brief zien dat de rijksinzet in de praktijk grotendeels is/wordt georganiseerd langs bestaande nationale programma's en sectorale beleidslijnen, zoals het NPVR (het Nationaal Programma Vitale Regio's). Dit is vanuit bestuurlijke ordening en focus begrijpelijk, maar het roept de vraag op **hoe regio's die niet onder dergelijke programma's vallen daadwerkelijk invulling kunnen geven aan het uitgangspunt van een langjarige, integrale samenwerking met het Rijk, zoals in het advies Elke Regio Telt staat te lezen.**

Voor regio's als Rivierenland is dit een zeer relevant aandachtspunt. **Onze opgaven zijn niet minder complex of minder nationaal relevant, omdat wij niet tot een specifieke programmalogica behoren.** Integendeel: juist in het groenblauwe hart van Nederland komen rijksopgaven samen op het gebied van waterveiligheid, klimaatadaptatie, mobiliteit, woningbouw, landbouw, voedselzekerheid en leefbaarheid. Veel van deze opgaven vloeien rechtstreeks voort uit nationaal beleid, waaronder de Nota Ruimte en het principe 'bodem en water sturend', en overstijgen de schaal en draagkracht van individuele gemeenten. Wij vormen het strategische schakelpunt dat ons land verbindt, voedt en beschermt.

Wij zien daarom een kans het gesprek te verbreden van de vraag welke regio's onder welk programma vallen, naar de vraag **hoe het Rijk structureel partnerschap vormgeeft met regio's die worden geconfronteerd met een samenloop van nationale opgaven.** Dat vraagt ook niet om méér programma's, maar om een andere manier van samenwerken: vanuit een gezamenlijke, gebiedsgerichte agenda.

Voor Regio Rivierenland betekent dit concreet dat wij geen 12e NPVR-regio ambiëren en ook geen nieuw nationaal programma bepleiten. Wat wij wél vragen, is een nadere concretisering van de toezegging uit de Kamerbrief: een rijk-regioregisseur of rijk-regioteam bij het ministerie met voldoende mandaat, dat samen met ons (en andere departementen) samenwerkt aan een langjarige, integrale kansenagenda. Niet als een tijdelijk project, maar als structurele samenwerking waarin de opgaven van vandaag, morgen en overmorgen worden verbonden, afwegingen in samenhang worden gemaakt en doelen leidend zijn in plaats van instrumenten.

Juist langs deze lijn kan invulling worden gegeven aan de gedachte van Elke Regio Telt. Door ook met regio's buiten de nationale programma's te werken aan een gelijkwaardige en structurele samenwerking, wordt het mogelijk de diversiteit aan regionale opgaven recht te doen én tegelijkertijd te bouwen aan een samenhangende aanpak voor Nederland als geheel.

Wat wij concreet vragen

Wij vragen als regio niet om macht, maar om erkenning en middelen om samenhang te organiseren en integrale oplossingen te realiseren. Voor Rivierenland betekent dit

- één rijk-regioregisseur/rijk-regioteam met mandaat en aanspreekpunt over departementen heen;
- een langjarige gebiedsgerichte aanpak met concrete doelen, mijlpalen en indicatoren, met een ontschotte meerjarige financiering en een tweejaarlijkse voortgangsrapportage aan de Kamer;
- een structureel gebiedsbudget als pilot, gebaseerd op het Regio Deal-principe (maar dan niet project-voor-project);
- wet- en regelruimte voor experimenten die schotten en bureaucratie verminderen;

- verankering in MIRT en rijksprogrammering, met prioriteit voor woningbouw, waterveiligheid, voedselzekerheid en logistieke corridors;
- doelsturing i.p.v. loketsturing: bekostiging op resultaten (bijv. aantal woningen, CO₂-reductie, veiligheid PHS/Waalcorridor) in plaats van versnipperde subsidies;
- perspectief voor economische kennisclusters door integrale rijks- en provinciale ondersteuning (human capital, arbeidsmarkt, vestigingsklimaat, campussen en LLO).

Slot en oproep

De toekomst van Rivierenland en van alle regio's gaat verder dan ruimtelijke ordening alleen. Het gaat óók over leefbaarheid, onderwijs, arbeidsmarkt en sociale samenhang.

Daarom is onze oproep:

- ▶ **Geef regio's (ook die niet onder nationale programma's vallen) ruimte en middelen om met een langjarige integrale agenda aan de slag te gaan.**
- ▶ **Zie regio's als proeftuinen voor het oplossen van samenhangende opgaven.**
- ▶ **Gebruik regio's als brug tussen rijk en samenleving, zodat beleid niet in Den Haag blijft hangen maar zichtbaar en voelbaar wordt in de praktijk.**

Het is éssentieel om 'de regio' een vaste plek in Rijksbeleid te geven. Dan bouwen we niet alleen sámen aan dat beleid, maar aan een land dat dit beleid ook kan waarmaken.

Namens het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland,

Servaas Stoop
Voorzitter Regio Rivierenland
Burgemeester van West Betuwe

Contactinformatie

Bertil Rebel, Strategisch Adviseur Public Affairs & Lobby
 E-mail: brebel@regiorivierenland.nl
 Telefoon: 06-15307372